

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Ο συγγραφέας αναφέρεται στην έλλειψη του ελεύθερου χρόνου που αποτελεί διαχρονικό γνώρισμα της σύγχρονης εποχής. Πιο συγκεκριμένα, ο χρόνος παραμένει ζητούμενο για τον άνθρωπο που δεν τον απολαμβάνει, αλλά τον επιδιώκει εναγωνίως. Αυτό οφείλεται στο γρήγορο ρυθμό ζωής που απαγορεύει την ενδοσκόπηση και έχει ως συνέπεια την απώλεια του νοήματος της ζωής και την ψυχοσωματική κατάπτωση. Ωστόσο, μεγάλη είναι η ευθύνη του ίδιου του ανθρώπου που ως έρμαιο μιας αντιφατικής εποχής δεν αξιοποιεί δημιουργικά το χρόνο του, αλλά τον αναλώνει ιδιοτελώς σε απρόσωπες κοινωνικές συναναστροφές για επαγγελματική καταξίωση. Τελικά, όμως, ο χρόνος τιμωρεί αμείλικτα τον άνθρωπο για τις λανθασμένες επιλογές του.

B1. Ο σύγχρονος άνθρωπος είναι εγκλωβισμένος στο πλαίσιο μιας υλιστικής αναξιοκρατικής εποχής που καθορίζει ως μέγιστη αξία τον πλουτισμό και την προσωπική καταξίωση. Γι' αυτό αναζητά εναγωνίως τη σύναψη ιδιοτελών και όχι ουσιαστικών σχέσεων που θα του εξασφαλίσουν επαγγελματική αποκατάσταση και κοινωνικό κύρος. Το τίμημα, ωστόσο, αυτών των επιλογών είναι η ανάλωση του ακριβοθώρητου ελεύθερου χρόνου σε τιποτένιες ενασχολήσεις και ο ευτελισμός της προσωπικότητάς του. Συνεπώς, ο άνθρωπος δε διαθέτει χρόνο για να τον αξιοποιήσει δημιουργικά και αμαυρώνει την αξιοπρέπειά του.

B2. α) «Είναι έτσι φτιαγμένη η δομή...απασχολήσεις»: θεματική περίοδος, «Λες...εαυτό μας»: σχόλια-λεπτομέρειες. Δεν υπάρχει κατακλείδα.

β) Αίτιο - αποτέλεσμα: «η εμπλοκή μας...και ο ρυθμός του βίου που μας συμπαρασύρουν..., η παθολογία του καιρού μας που συμβάλλει στην εξαθλίωσή μας, Όλοι συνθλίβουμε...για να κατοχυρώσουμε...».

Παραδείγματα: «Ο ένας τρέχει στις δεξιώσεις ... ο άλλος ... ο τρίτος ... ένας άλλος ..., επιδιώκουν θέσεις ... συμμετοχές ... γνωριμίες ...».

B3. α) Με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ο συγγραφέας επιτυγχάνει την αμεσότητα, τον επικοινωνιακό και οικείο τόνο, μειώνει το βαθμό της απόστασης συγγραφέα-αναγνώστη, καθώς ο συντάκτης δεν είναι ψυχρός, απρόσωπος και αποστασιοποιημένος παρατηρητής. Επίσης, προσδίδει καθολικότητα στο πρόβλημα και ο λόγος του κερδίζει σε πειστικότητα.

β) «Δεν έχουμε καιρό να συναντηθούμε με τον εαυτό μας, να αναδιπλωθούμε και να ταξιδέψουμε μέσα μας», «Οι στιγμές...με την πίκρα ή τη χαρά που περικλείουν, φεύγουν ανυποψίαστα και χάνονται ανεκπλήρωτες».

B4. α) τρέλα, αδυναμία, συγκροτούν, απραγματοποίητες, αναζητούν.

β) απεγκλωβίζει, προσφέρει, εκουσίως, σπανιότατα, βεβαιότητα.

Γ1. Ελεύθερος χρόνος δημιουργικής ή άγονης αξιοποίησης;

Δίistanται οι απόψεις όσων αναλύουν το θέμα του ελεύθερου χρόνου στη σύγχρονη εποχή της τεχνολογικής ανάπτυξης.

Πράγματι η υποσχόμενη από τον αυτοματισμό αύξησή του παραμένει θεωρητική, αφού ουσιαστικά παρατηρείται έλλειψη ελεύθερου χρόνου λόγω των γρήγορων ρυθμών ζωής και των πολλαπλών απαιτήσεων. Σε κάθε περίπτωση μεγαλύτερο πρόβλημα αποτελεί η κακή αξιοποίηση του πολύτιμου και δυσεύρετου ελεύθερου χρόνου.

Συνέπειες κακής διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου:

- Κλονισμός σωματικής υγείας λόγω εντατικής εργασίας και συνακόλουθης κόπωσης ή λόγω νόθης ψυχαγωγίας.
- Αδυναμία ενδοσκόπησης, αυτογνωσίας, αυτοελέγχου.
- Ψυχική κατάπτωση, γιατί ο ελεύθερος χρόνος είναι χρόνος που μπορεί να προσφέρει ψυχική ανάταση, αν αξιοποιηθεί δημιουργικά και δεν αποβαίνει «ψυχοκτονία».
- Υποकुλουόρα, χαμηλό πνευματικό επίπεδο λόγω παθητικής επιλογής δραστηριοτήτων που αποχαυνώνουν και ναρκώνουν το πνεύμα και τη σκέψη.
- Έκλυση ηθικών αξιών και σύνθλιψη ανθρώπινης αξιοπρέπειας, όταν ο ελεύθερος χρόνος αναλώνεται σε τιποτένιες δραστηριότητες ή προσωπικές σχέσεις εφήμερες, ιδιοτελείς και επικίνδυνες.
- Περιθωριοποίηση, όταν καταλήγει κανείς απόμαχος της ζωής μετά από την εκτόνώσή του σε ύποπτους χώρους διασκέδασης.
- Οικονομική καταστροφή, όταν ο χρόνος διατίθεται για απόλαυση μαζικών δαπανηρών καταναλωτικών προτύπων που προβάλλονται από τα ΜΜΕ και σχετίζονται με ευτελή διασκέδαση.
- Υποβιβασμός ποιότητας ζωής, γιατί η κακή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου απομακρύνει από πνευματικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και εμποδίζει τη σύναψη ειλικρινών ανθρώπινων σχέσεων.
- Γενικότερη κοινωνική και πολιτιστική παρακμή από την κυρίαρχία αρνητικών προτύπων.
- Αμβλυνση της δημιουργικότητας του λαού.

Καθημερινά διαπιστώνεται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος παραμένει έρμαιο των απαιτήσεων μιας βιομηχανίας ελεύθερου χρόνου που τον ωθεί να σπαταλά τον ελάχιστο χρόνο του απερίσκεπτα και καταστροφικά, τόσο για τον ίδιο όσο και για το κοινωνικό του περιβάλλον. Αυτό δε σημαίνει ότι η κατάσταση αυτή είναι αναπότρεπτη. Αρκεί να συνειδητοποιήσει την αναγκαιότητα της σωστής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, ώστε να αποβαίνει δημιουργικός.

Προτάσεις για δημιουργικότερη αξιοποίηση:

- Διαφορετική ιεράρχηση αναγκών, ώστε να προτιμά πνευματικές, ηθικές αναζητήσεις και να μην αναλώνει το χρόνο του μόνο για απόκτηση υλικών αγαθών.
- Επιλογή τρόπων ψυχαγωγίας που θα παράσχουν ψυχική ηρεμία και πνευματική συγκρότηση.
- Μελέτη βιβλίων για πνευματική καλλιέργεια και όξυνση της κριτικής ικανότητας.
- Άθληση για σωματική και ψυχική τόνωση.
- Παρακολούθηση ποιοτικών θεατρικών παραστάσεων και κινηματογραφικών προβολών.
- Μουσική, ταξίδια, πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Αξιοποίηση προσωπικού ταλέντου, προσωπικές συλλογές αντικειμένων, ενασχόληση με τέχνες.
- Δημιουργική επικοινωνία με συνανθρώπους για σύναψη υγιών σχέσεων και επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.

- Αρωγή από την πολιτεία με τη δημιουργία κέντρων ψυχαγωγίας, πολιτιστικών και αθλητικών κέντρων.

Για την επίτευξη του στόχου της δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου θεωρείται σημαντική η ευθύνη και ο ρόλος των φορέων αγωγής και των θεσμών κοινωνικοποίησης. Η παιδεία θα επιτρέψει στο σύγχρονο άνθρωπο να ανεβάσει το πνευματικό του επίπεδο και να αντισταθεί στην αλλοτριωτική ψυχαγωγία της εποχής που συνθλίβει την έννοια του ελεύθερου χρόνου και καταρρακώνει τον ίδιο τον άνθρωπο.

Φροντιστήριο «ΕΠΙΛΟΓΗ»
Καλαμάτα